

Załącznik
do Regulaminu Odznaki Krajoznawczej PTTK
„Szlakami Stefana Żeromskiego – Ciebie Jedną Kocham”

WYKAZ MIEJSCOWOŚCI:

GRUPA I

1. Odbycie wycieczki na terenie Puszczy Jodłowej (teren Świętokrzyskiego Parku Narodowego) na trasie: Święty Krzyż – Huta Szklana – Łysica – Święta Katarzyna.
2. Przejście „Literackiego Szlaku Spacerowego” wokół Góry Radostowej – kolor żółty.
3. Zwiedzenie Centrum Edukacyjnego Szklany Dom w Ciekotach.
4. Zwiedzenie Kielc oraz Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego.

GRUPA II – MIEJSCOWOŚCI

KUROZWĘKI

Stefan Żeromski gościł w Kurozwałkach niedługo po śmierci Ojca Wincentego 3.01.1884 r. Zatrzymał się u Józefa Saskiego, syna Józefaty z Żeromskich – siostry ojca pisarza, który był rządcą majątku Kurozwałki należącym do Macieja Popiela.

KURZELÓW

W Kurzelowie znajduje się grób Agnieszki Katerli z Jackowskich – babki Stefana Żeromskiego.

LESZCZYNY

Na miejscowym cmentarzu pochowano rodziców Stefana Żeromskiego – Wincentego i Józefę z Katerłów. Nie udało się jednak ustalić dokładnego miejsca pochówku. W kruchcie kościoła tablica poświęcona rodzicom Stefana Żeromskiego: „Rodzicom wielkiego pisarza / których prochy w ojczyściej ziemi świętokrzyskiej / na cmentarzu leszczyńskim spoczęły / śp. Franciszka Józefa z Katerłów Wincentowa Sariusz-Żeromska / córka Józefa i Agnieszki z Jackowskich / ur. w Boczkowicach dnia 29 stycznia 1833 r. / zmarła w Ciekotach dnia 15 sierpnia 1879 r. / oraz śp. Wincenty Sariusz-Żeromski / syn Józefa i Klary z Kłodnickich / uczestnik powstania 1863 r. / ur. w Lasochowie dnia 29 marca 1819 r. / zmarł w Ciekotach dnia 23 września 1883 r. / Cieniom ich pokój wieczny / zasłudze narodowej cześć potomnych”.

CHOBZANY

W Chobrzeżanach mieszkała chrzestna Stefana Żeromskiego Tekla z Katerłów Trepkowa – siostra matki. Mieszkała ona wraz z mężem Adolfem Nekanda-Trepką. Stefan Żeromski wielokrotnie przyjeżdżał tu w czasach studenckich. Uwiecznił wieś w „Popiołach” jako „Tarniny”. Na cmentarzu w Chobrzeżanach spoczywa Maria Katerla – siostra dziadka. Naprzeciw cmentarza znajduje się Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Żeromskiego. Budowa gmachu szkoły rozpoczęła się za życia pisarza w 1923 r. Uradowany tym faktem, pisał wówczas do swego przyjaciela, regionalisty – Aleksandra Patkowskiego: „Sandomierskie – wyżyna między Koprzywnicą, Chobrzeżanami, Klimontowem – to dla mnie ogród szczęścia, gdyż tu przeżyłem najmiłsze lata młodości”.

ŚWIĘTA KATARZYNA

Przy szlaku turystycznym na Łysicę znajduje się murowana kapliczka z XVIII w. Wewnątrz kapliczki widnieje wydrapany w tynku podpis Stefana Żeromskiego z 1882 r. Obok kapliczki mogiła powstańca z 1863 r., którego śmierć opisał Żeromski w „Syzyfowych pracach”. Pomnik Stefana Żeromskiego.

STRAWCZYN

Majątek w Strawczynie dzierżawiony przez rodziców pisarza. Tutaj w dniu 14.05.1864 r. urodził się Stefan Żeromski. Zabudowania dworskie nie zachowały się do dziś. W kościele znajduje się księga metrykalna z wpisem dokumentującym narodziny pisarza. Data urodzenia podana jest jako 1 listopada 1864 r., gdyż ojciec chciał odwlec jego powołanie do wojska. Po wybuchu powstania styczniowego ojciec pisarza Wincenty Żeromski nie uczestniczył bezpośrednio w powstaniu. Za pomoc powstańcom został zadenuncjowany przez okolicznych chłopów. Dzięki łapówce uniknął więzienia, ukrywał się i wobec braku możliwości dalszego gospodarowania na strawczyńskim folwarku zrezygnował z dzierżawy. Tablica pamiątkowa w miejscu, w którym znajdował się dwór.

RUDA ZAJĄCZKOWSKA

W dworze w Rudzie Zajączkowskiej w folwarku dzierżawionym w latach 1854-85 przez Saskich – Jana i Józefę z Żeromskich (ciotkę Stefana Żeromskiego) ukrywał się ojciec pisarza po zwolnieniu z aresztowania w 1864 r. Często przebywał tu młody Stefan Żeromski. Opowieści ciotki stały się kanwą powieści „Wierna Rzeka”. Sam dwór w powieści występuje jako Niezdoly.

PSARY

We wsi, w 2-letniej szkole elementarnej pobierał nauki młody Stefan Żeromski. Opisał to w „Syzyfowych pracach” jako Owczary – Szkolne doświadczenia Marcina Borowicza.

ZAJĄCZKÓW

Wieś Zajączków dzierżawił w XIX w. Wincenty Żeromski (ojciec pisarza) przed przeniesieniem do Strawczyna.

WOLA KOPCOWA

Majątek dzierżawiony przez Wincentego Żeromskiego (ojca pisarza).

CEDZYNA

Stefan Żeromski wielokrotnie przejeżdżał przez Cedzynę, gdyż tędy prowadziła droga do jego rodzinnych Ciekot i Górna. W noweli „Doktor Piotr” występuje Dominik Cedzyna.

GÓRNO

W Górnicy mieszkał chrzestny Stefana Żeromskiego – Ignacy Schmidt. W miejscu dawnego dworu pamiątkowa tablica poświęcona Stefanowi Żeromskiemu.

CIEKOTY

Stefan Żeromski uważał Ciekoty za swe rodzinne gniazdo. Spędził tu dzieciństwo. Stanowiły one własność Żeromskich. Folwark Ciekoty obejmował 100 ha gruntów. Ciekoty opuścił wraz ze śmiercią ojca 23.09.1883 r., gdyż wygasło prawo do dzierżawy.

GÓRA RADOSTOWA

Nazywana przez pisarza „Górą Domową”.

BODZENTYN

Stefan Żeromski często bywał w Bodzentynie na jarmarkach. Opisuje miejscowość w Dziennikach 23.04.1883 r.

SIERADOWICE

Stefan Żeromski w 1885 r. przebywał tu na wakacjach u zamożnej rodziny państwa Zalewskich, w zamian za gościnę wykonywał obowiązki guwernanta. Kamienna tablica ufundowana w 1981 r. z wrytym fragmentem Dzienników „Dziś wybraliśmy się...”.

BUKOWA GÓRA

Opisywana w „Echach leśnych” historia kapitana Waltera – dowódcy oddziału partyzanckiego w okolicach Klonowa. Kaplica zwana „Pod Obrozikiem”.

WYSTĘPA

Pomnik kpt. Rymwida – ppłk. Jana Rozłuckiego opisywanego w „Echach leśnych”.

BIAŁOGON

Stefan Żeromski wielokrotnie odwiedzał w Białogonie swojego szkolnego kolegę Ottona Pławińskiego.

PRZEŁOM LUBRZANKI

Stefan Żeromski wielokrotnie przejeżdżał tędy w drodze do rodzinnego domu w Ciekotach. Obraz gór Radostowej, Dąbrówki i „Wielkiego Kamienia” opisał w Dziennikach z 21.07.1883 r. i Listach z 1892 r. do narzeczonej Oktawii Rodkiewiczowej.

WILKÓW

Dolina Wilkowska nazywana przez pisarza jako „krajobraz sercu tak bliski” i jako „najściślejsza ojczyzna”. Opisuje je w Dziennikach 15.04.1887 r. oraz w „Popiołach”. Stefan Żeromski często odwiedzał pana Ignacego Karpińskiego, który mieszkał we dworze w Wilkowie.

ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY

Świętokrzyski Park Narodowy im. Stefana Żeromskiego powstał w 1950 r. Stefan Żeromski w 1924 r. pisząc „Puszcze Jodłową” przyczynił się do dzieła ochrony puszczy podjętym przez utworzony w 1925 r. Komitet Ochrony Puszczy Jodłowej. Obelisk przy drodze ze Świętej Katarzyny do Kielc z 1930 r. z wykutymi ostatnimi słowami poematu.

KIELCE

W Kielcach Stefan Żeromski przebywał w latach 1874-86 jako uczeń Męskiego Gimnazjum Rządowego oraz sporadycznie w latach późniejszych. Kielce nazywał Klerykowem i Łzawcem.

- **dworzec kolejowy** – poeta był świadkiem budowy linii kolejowej Kolei Iwangrodzko-Dąbrowskiej łączącej Dęblin z Dąbrówką Górniczą. Wielokrotnie odbywał podróże z Kielc do Warszawy,
- **Karczówka** – pisarz wielokrotnie odwiedzał Karczówkę skąd obserwował stoki „Gór domowych” otaczających Ciekowy,
- **Stary Cmentarz** przy ul. ks. Piotra Ściegiennego – na cmentarzu pochowano wiele osób znanych pisarzowi oraz osoby z najbliższej rodziny: Matylda z Żeromskich Saska – ciotka, Wiktor Saski, Walerian i Bronisław Saski – synowie Waleriana i Ludwiki z Żeromskich Saskich, Maria z Saskich Albrechtowa – córka Wiktora i Matyldy z Żeromskich Saskich,
- **ulica ks. Piotra Ściegiennego** – pomnik Stefana Żeromskiego na terenie Liceum im. Stefana Żeromskiego. Pomnik dzieła Stefana Dulskiego odsłonięty 17.11.1985 r. przez córkę pisarza Monikę Żeromską,
- **kościół pw. Świętej Trójcy** – w okresie szkolnym Stefan Żeromski wielokrotnie odwiedzał kościół. Opisał go w „Syzyfowych pracach”, „Nawróceniu Judasza” i Dziennikach 17.06.1883 r.,
- **Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego** – muzeum mieści się w gmachu Męskiego Gimnazjum Rządowego, którego w latach 1874-86 uczniem był Stefan Żeromski. Ekspozycja obrazuje postać pisarza, przybliża atmosferę okresu jego nauki,

- **skwer Stefana Żeromskiego** – położony pomiędzy ulicami Wesołą i Jana Pawła II,
- **bazylika katedralna pw. NMP** – Stefan Żeromski wielokrotnie bywał w kościele. W katedrze znajduje się witraż przedstawiający św. Brata Alberta (Adama Chmielowskiego). Pisarz znał Brata Alberta i umieścił go w powieści „Nawracanie Judasza”,
- **źródło Biruty** – w ogrodzie miejskim Stefan Żeromski wielokrotnie spotykał swą nieodwzajemnioną miłość Helenę Skierską, którą przeniósł do „Syzyfowych prac” jako boginię litewską Birutę (pannę Strogowską),
- **park miejski** – pomnik Stefana Żeromskiego dłuta Stanisława Sikory, odsłonięty 24.05.1953 r.,
- **Teatr im. Stefana Żeromskiego** – ul. Henryka Sienkiewicza 32. Stefan Żeromski wielokrotnie bywał w Kielcach w teatrze,
- **ulica Długa 5** – tablica poświęcona Stefanowi Żeromskiemu na ścianie budynku, w którym uczestniczył on w spotkaniach kółka demokratów,
- **Rynek** – w Oddziale Muzeum Narodowego (Rynek 4) w 1950 r. otwarto dużą wystawę w 25-lecie śmierci pisarza. Kamienica aptekarza Bronisława Saskiego (Rynek 16) brata ciotecznego syna Ludwiki, siostry Wincentego Żeromskiego,
- **„Wygwizdów”** – zaplecze północnej pierzei Rynku nazwane tak przez pisarza w „Dziennikach” (rejon ulic Orla, Kozia, Silnicza i Cicha),
- **kościół pw. św. Wojciecha** – Stefan Żeromski często bywał w kościele, gdy mieszkał w pobliżu rynku,
- **Nowy Bazar** – dzielnica wokół dzisiejszego placu Wolności powstała po 1867 r. jako tzw. Nowe Miasto obejmujące plac bazarowy, cerkiew pw. Wniebowzięcia Pańskiego i koszary wojskowe. Nazwa „Nowy Bazar” utrwaliła się w czasach Stefana Żeromskiego. Przy Nowym Bazarze wynajmowała duże mieszkanie macocha Stefana Żeromskiego – Antonina Zeithem. U niej w latach 1885-86 mieszkał na stacji przyszły pisarz – okolicznościowa tablica.